

719 C. H. MOLANDER – J. V. SNELLMAN 9.VIII
1867

HUB, JVS handskriftssamling

Wälborne Herr Senator och Riddare.

I dag infunno sig hos mig bönder från särskilte socknar och androgo, det de redan i flere dagar väntat i Tavastehus för att af handlande emot kontant betalning få uppköpa råg eller mjöl, men att alla förråder voro hos handlande uttömde och att ryskt mjöl oaktadt skedd requisition ej kunnat från Helsingfors erhållas. Af sådan anledning framställde dessa bönder den begäran att tillstånd måtte utverkas att ifrån ryska proviantmagasinet härstädes sälja åt dem mjöl. Sedan jag genom förfrågan gjort mig förvissad om den hos handlanderne uppgifna mjölbrist, samt föreståndaren för härvarande militär proviantmagasin för mig tillkännagifvit, att i magasinet finnas betydliga quantiteter disponibelt mjöl, så ansåg jag, med afseende å sakens bråskande beskaffenhet, mig böra hos Herr Tjenstförrättande General Guvernören genom telegram begära tillstånd att från ryska proviant magasinet till fastställt pris och emot kontant betalning föryttra mjöl åt den behöfvande allmogen. I Finska kronans magasin härstädes finnes, såsom af Länestyrelsen anmaldt blifvit, endast 150. tunno r råg, hvilka, enligt Kejs^{er}liga Senatens beslut, äro reserverade till utsädeslån, samt hos enskilte personer finnas ej heller några spanmålsförråder. Enligt handlandernes uppgift skola mjöl tillgångarne i Helsingfors äfven tagit slut. Skulle vi komma öfver de närmaste tio dagarne borde den största nöden vara förbi och någon försäljning af mjöl åt allmogen från ryska proviant magasinet ej mera behöfva ega rum.

Om ofvan anförda sädes och mjölbrist härstädes och den framställning jag i anledning deraf gjort, har jag ansett mig böra Herr Senatorn och Riddaren härmedelst underrätta.

Med fullkomligaste högaktning har jag äran vara

Wälborne Herr Senatorn och Riddarens
ödmjukaste tjänare
H. Molander

Tavastehus den 9. Augusti 1867 på aftonen.

720 C. G. F. WREDE – J. V. SNELLMAN 14.VIII 1867
HUB, JVS handskriftssamling

Nikolaistad den 14 Augusti 1867.

Wälborne Herr Senator och Riddare!

Efter att under detta bekymmerfulla år ha nödgats oroa Herr Senatorn med ofta upprepade framställningar om inom länet rådande brist och elände, skattar jag mig lycklig att nu kunna meddela den lugnande underrättelsen att årsvexten i länet, undantagande likväl Pedersö och Laukkas härader, för närvarande inger goda förhoppningar. Serdeles är detta förhållandet med vårsädet deraf kornet redan välmatadt lofvar riklig äring. Endast skarp frost, för hvilken Gud bevara oss, kan tillintetgöra detta hopp. Äfven rågen fastän glesvext, men försedd med

stora välmatade ax torde komma att afkasta behjelpigt. Fortfar nu rådande gynsamma väderlek kan rågen i länets sydligare härader skördas efter en vecka; deremot anses rågen inom Pedersö och norra delarne af Laukkas härader äfvensom på åkrar närmast hafskusten belägna icke ernå mognad före slutet af innevarande månad. Att höstsådden under antydda förhållanden icke kan verkställas på vanlig tid är lätt insedt; men att deraf befara klen skörd för kommande år vore förhastadt då äfven sednare besådda åkrar, om gynsam höst inträffar, ganska väl hinna brodda sig. – Af Kronans till utlåning medgifna utsädesråg har Pedersö härad erhållit 2 600, Kuortane 1 500, Laukkas 1 000, Korsholms 900 samt Lappo och Ilmola härader hvardera 500 Tunnor. – På ångar som icke skadats af öfversvämning är gräsvexten ymnig och har höbergningen pågått under temmeligen gynsam väderlek. Potatesvexten står herrligt utan tecken till den hos denna vext vanliga sjukan.

10

Stor mjölbrist råder i länet städer, allas förhoppning hvilar på snar skörd och mången landtman har nödgats anlita delar af sin omogna rågåker för sitt lifs uppehälle.

20

En Komite för befordrande af svamp och nödbrödstillverkning och spridande är härstädes i likhet med den i Åbo bildad. Af denna komite är Wasa län, med undantag af Laukkas härad, indelad i 14 fattigdistrikt der undervisning i svamp och nödbrödstillverkning kommer att meddelas af 7 dertill utsedda instructricer, hvilka för närvarande af Direktör Conradi och Magister Setterberg undervisas vid härvarande fattigherberge der närmare 200 närvarande fattiga från alla delar af länet liktidigt få inhemta kännedom i svamp och nödbrödstillverkning. Man har begynt tillverka här ett ganska smakligt bröd af mäska med liten tillsats af mjöl; då detta bröd ätes begärligt och tillgång på mäska finnes litet öfverallt, är upptäckten icke att förakta. I Jyväskylä bildas en filial komite för öfvervakandet af nödbrödstillverkningen inom Laukkas härad.

30

Den af Herr Senatorn hitskickade modell till förbättrad väfstol visar sig synnerligen ändamålsenlig vid tillverkning af gröfre väfnader och hoppas jag att denna af Herr Senatorn föranstaltade husslöjd skall med begärlighet omfattas af allmogen och leda till önskad resultat. Kommeriserådet Levon ikläder sig uppköpa betydliga partier säckväf och korresponderar som bäst med sina agenter utomlands om export och anskaffandet af råmaterial för dylika väfnader. Öfrighandlande här i staden anse väl varan begärlig men betvifla möjligheten att kunna anskaffa råmaterial i tillräcklig mängd och till antagligt pris. Med trafikanter i länets öfriga städer hoppas jag snart få tillfälle samtala i ämnet

40

Såsom lönande binärningar för befolkningen vore, enligt min tanke, insamling vintertiden af furu och granfrö äfvensom vårtiden af videbark, hvilka arbeten lämpligen kunde ställas under forstmännens ledning. En husslöjd förtjent af uppmuntran och spridning vore stickning af ulltröjor hvilket plagg numera begagnas af hvarje förmögare bonde. De betydliga penningesummor som till uppköp af dessa tröjor utströmma till utlandet blefve, genom denna industris införande, använde till gagn för eget land.

50

Jag har låtit förespegla allmogen möjligheten att mot råg som hypotek få låna penningar från banken. Hemställan i denna fråga afgår med nästa post till Kejsrerliga Senaten.

Den envist ihållande nordostliga vinden har i dag öfvergått till sydlig med värme. Någon rapport om frostsador har, Gud vare lof, ej

inlupit.

Med utmärktaste högaktning har jag äran städse framhärda

Wälborne Herr Senatorns
ödmjukaste tjenare
C. G. Wrede

721 *J. V. SNELLMAN – J. F. HACKMAN 17.VIII 1867* 10
ÅAB, J. F. Hackmans samling

Högädle Herr Komerseråd och Riddare.

Erkännande mottagandet af ärade den 12 dennes får jag förbindligt tacka för Herr Komerserådets bemödanden för min gjorda anhållan.

Såsnart jag erhöll telegramsvar upplysande, att på orten ingen kunde för uppdraget föreslås, vidtog jag underhandling på annat håll, som nu haft till följd, att H:r Nybom i Fredrikshamn lofvat sitt biträde. Då herr Lydecken aviserade om sin hitkomst, skyndade jag att i telegram härom underrätta honom, ehuru han lärer lemnat Wiborg, förrän detsamma hann framkomma, 20

Jag skulle visst i första rummet tänkt på Herr O. Alfthan. Men han är ända till November bunden vid expositionen. I öfrigt har också han sitt uppdrag i denna affär – nemligen att göra sig underrättad om användbara verktyg och machiner.

Det kan väl hända, att vi hafva någon svårighet att konkurrera med i synnerhet Norrmännen, och Svenska exporten från Göteborg. Men då arbetslegan här är så låg, borde detta nedsätta vårt tillverkningspris. Också borde frakterna med våra landtmannafartyg för närvarande kunna blifva billiga nog, om någon förständig ledning kunde förmå rederierna, att inskränka sig till stenkol och trädvaror och efterhand förvärfva sig förtroende i denna trade. 30

Med Högaktning har jag äran underteckna

Herr Komerserådets och Riddarens
ödmjukaste tjenare
Joh. Vilh. Snellman

Helsingfors d. 17 Augusti 1867

40

722 *C. M. CREUTZ – J. V. SNELLMAN 17.VIII 1867*
HUB, JVS handskriftssamling

Malmgård den 17:de Augusti 1867.

Högt ärade Broder!

För min ärade Broders skrifvelse af den 22 Juli ser jag mig nu nödsakad att skrifteligen aflägga min uppriktiga tacksägelse, då ett oblidt öde vid min hitresa genom Helsingfors hindrade mig att, såsom jag hade hoppats, få göra det mundtligen. Nämnde skrifvelse har upplyst mig om de principer, Styrelsen för framtiden tänker följa och sålunda med ens hos mig skingrat alla tvifvel beträffande mitt handlingsätt för 50